

Muzisch delen van inzichten

Hoe breng je dan vervolgens over wat je gevonden hebt? Hoe druk je uit wat je inzicht is. Hoe draag je de kennis over die je hebt opgedaan? Na de beweging van het proces –bewogen door de muzen – met zijn opbrengsten en inzichten is er de vraag hoe je die kunt delen en weer overbrengen op anderen? Anke Tijtsma, antropoloog en gespreksmaker, is heel stellig in haar bijdrage: ik schrijf geen rapport! Het gebeurt immers in het maken zelf, daar ter plekke. Ze is wel bereid om dáárover een artikel te schrijven. Dat kan niet anders dan met een dichtelijke pen: 'Mag ik', zo vraagt zij, 'Mag ik elke dag opnieuw geboren worden?' Overdragen van inzichten blijkt altijd weer 'iets nieuws maken dat zich vormen wil'.

Geen rapport dus, maar dat betekent niet dat je het schrijven hoeft te laten. Annemiek Vera schrijft een brief in deze bundel, met de aanhef 'Dag mooie Muzen, dag magische eenvoud'. In die briefvorm alleen al wordt duidelijk dat kennis alleen bestaat als het ontvangen wordt. Dat blijkt nog eens te meer uit het slot van haar schrijven als zij de Muzen, alle negen, bedankt voor wat ze haar gegeven hebben, inzichten, verwondering, creatieve levensenergie, schoonheid. Annemiek herinnert ons eraan, zij m(n) emo-reert, dat mensen vleugels kunnen krijgen. Wie haar brief leest krijgt zelf ook de kriebels om te vliegen...

Falk Hübner experimenteert met een andere vorm om inzicht te delen; hij noemt die 'performatief schetsen'. Een schets, een tekening, die gemaakt wordt in het hier en nu van de opvoering. Het gedeelde inzicht ontstaat ter plekke in interactie met de betrokkenen. Ook hier weer de fundamentele notie dat kennis delen een creatief proces is, liefst een co-creatief proces. Telkens moet

het weer opnieuw ontstaan, in het performatieve moment zelf.

Soortgelijke wijsheid is op te maken uit de bijdrage van Niek Pronk. Hij doet onderzoek naar de vraag hoe te vertellen over onderzoek? In het delen blijkt makerschap essentieel: foto's, magazines, websites, wendingen, cartoons. Delen door te maken, maken door te delen, in een oneindig doorgaand proces.

Ook het bespreken van werk, zo laat Melanie Kandelaars zien, is een vorm van muzisch delen van inzichten. Zij toont haar handtekeningen in een muzische werkbespreking, vormgegeven volgens het Critical Response Process (CRP), ontwikkeld door Liz Lerman. Het inzicht dat Melanie opdoet: 'Asking questions is a way of life'. Het is veeleer de vraag dan de boodschap die helpt om het inzicht te laten ontstaan. Zo zegt Cécile Rongen het ook in de titel van haar bijdrage: A way of living. CRP zelf blijkt een kunstvorm te zijn die oefening vraagt, discipline en creativiteit. Bij Jochem Naafs wordt die kunstvorm zelfs tot poëzie verheven. Feedback geven is zelf een performance, waarin waarheid te ontdekken valt.

Muzische eigenzinnigheid Muzen als proces Muzen Muzisch delen van inzichten